Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

Principals incidències de benestar animal en el transport detectades a escorxadors de porcí

Rosada Gili Cabanillas
Responsable de benestar animal en el sacrifici

Índex

- Antecedents
- Resum incidències 2016-2017
- Exemple actes de control rutinari
- Pla d'acció
- Document d'aptitud pel transport – Guies pràctiques d'avaluació
- Procediments Normalitzats de Treball
- Conclusions

Antecedents
Auditoria Oficina Alimentària i Veterinària

AUDITORIA DG (SANCO) 2014-7079, realitzada de l'1 al 10 d'abril de 2014 per l'Oficina Alimentària i Veterinària, amb l'objectiu d'avaluar els controls del benestar animal que es porten a terme en els escorxadors

Constatació de fets referents a l'aplicació dels requisits legals per a la matança i el sacrifici d'urgència fora de l'escorxador

→

Inexistència d'orientacions per a les Comunitats Autònomes, associacions veterinàries, transportistes, ramaders, i, industria alimentària

Antecedents

Auditoria Oficina Alimentària i Veterinària

Recomanacions

Recomanació ⑥

Atès que no existeixen orientacions adreçades als OEA, haurien de crear-se i aplicar-se **procediments per facilitar el sacrifici dels animals en les explotacions** per tal que, en la mesura que sigui possible en la pràctica, es redueixi el dolor i el patiment tal i com exigeix l'article 2, lletra d), del Reglament (CE) núm. 1099/2009

Recomanació ⑦

Vetllar per a que a totes les Comunitats Autònomes es prenguin mesures enèrgiques per **avaluar el nivell de compliment de l'annex I del Reglament (CE) núm. 1/2005** quan els animals, arribin a l'escorxador; vetllar per a que es prenguin mesures efectives per a que es faci complir al normativa en els escorxadors i es promogui que es prenguin mesures de seguiment eficaces en relació amb les explotacions i transportistes, tal i com s'exigeix a l'article 54 del Reglament (CE) núm. 882/2004.

Recomanació ⑨

Vetllar per que les sancions aplicables per fer complir los requisits legislatius sobre l'aptitud dels animals per al transport (annex I del Reglament (CE) núm. 1/2005) siguin **eficaces, proporcionades i dissuasives**, tal i com requereix l'article 55 del Reglament (CE) núm. 882/2004.

Resum incidències en escorxadors de porcí 2016 (dins l'establiment)

Fase	Tipus	Número de incidencies
Atordiment	Instal·lacions	1
	Maneig	5
	Manteniment i calibratge	1
	No sistema auxiliar	1
	No valoració signes de vida	4
Conducció	Maneig	3
Descarrega	Maneig	7
Estabulació	Maneig	6
Subjecció	Instal·lacions	1
	Maneig	1
PNTs	Incidencies	2
TOTAL		32

Resum incidències en escorxadors de porcí 2016 (alienes a l'establiment)

Fase	Tipus	Número de incidencies
Explotació	Carrega	7
	Condicions	2
	Maltractament	8
	Mutilacions	1
Transport	Autorització	1
	Estructural	1
	Maltractament	1
	Maneig	13
	Mortalitat	77
	No aptes	28
Total		139

Resum incidències en escorxadors de porcí 2017 (dins l'establiment)

Fase	Tipus	Número de incidencies
Atordiment	Instal·lacions	1
	Maneig	1
	Manteniment i calibratge	3
	No sistema auxiliar	0
	No valoració signes de vida	3
Conducció	Maneig	1
Descarrega	Maneig	1
Estabulació	Maneig	0
Subjecció	Instal·lacions	0
	Maneig	0
PNTs	Incidencies	0
TOTAL		10

Resum incidències en escorxadors de porcí 2017 (alienes a l'establiment)

Fase	Tipus	Número de incidencies
Explotació	Carrega	0
	Condicions	1
	Maltractament	9
	Mutilacions	0
Transport	Autorització	0
	Estructural	0
	Maltractament	0
	Maneig	5
	Mortalitat	35
	No aptes	14
Total		65

Pla d'acció

AUDITORIA DG (SANCO) 2014-7079, realitzada de l'1 al 10 d'abril de 2014 per l'Oficina Alimentària i Veterinària, amb l'objectiu d'avaluar els controls del benestar animal que es porten a terme en els escorxadors

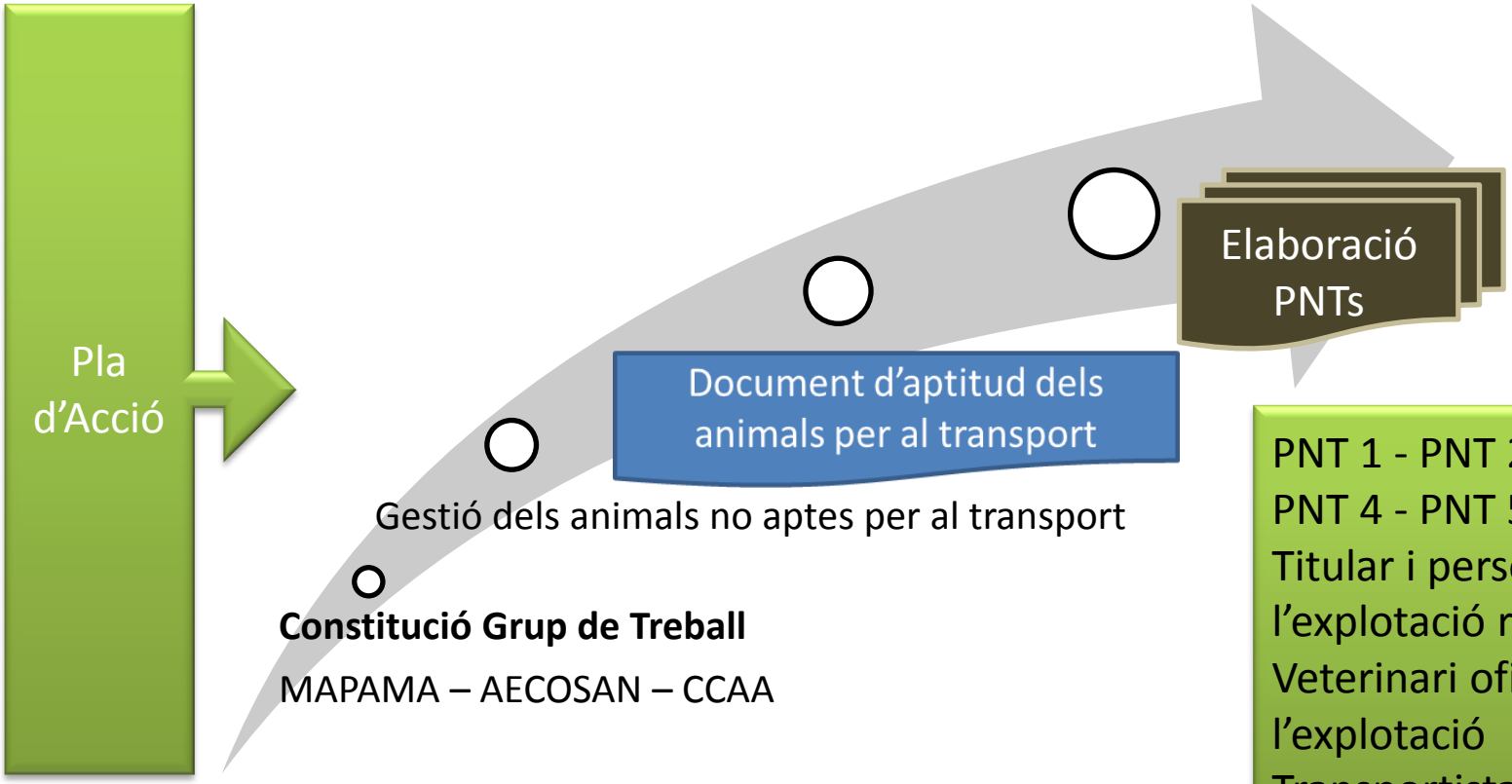

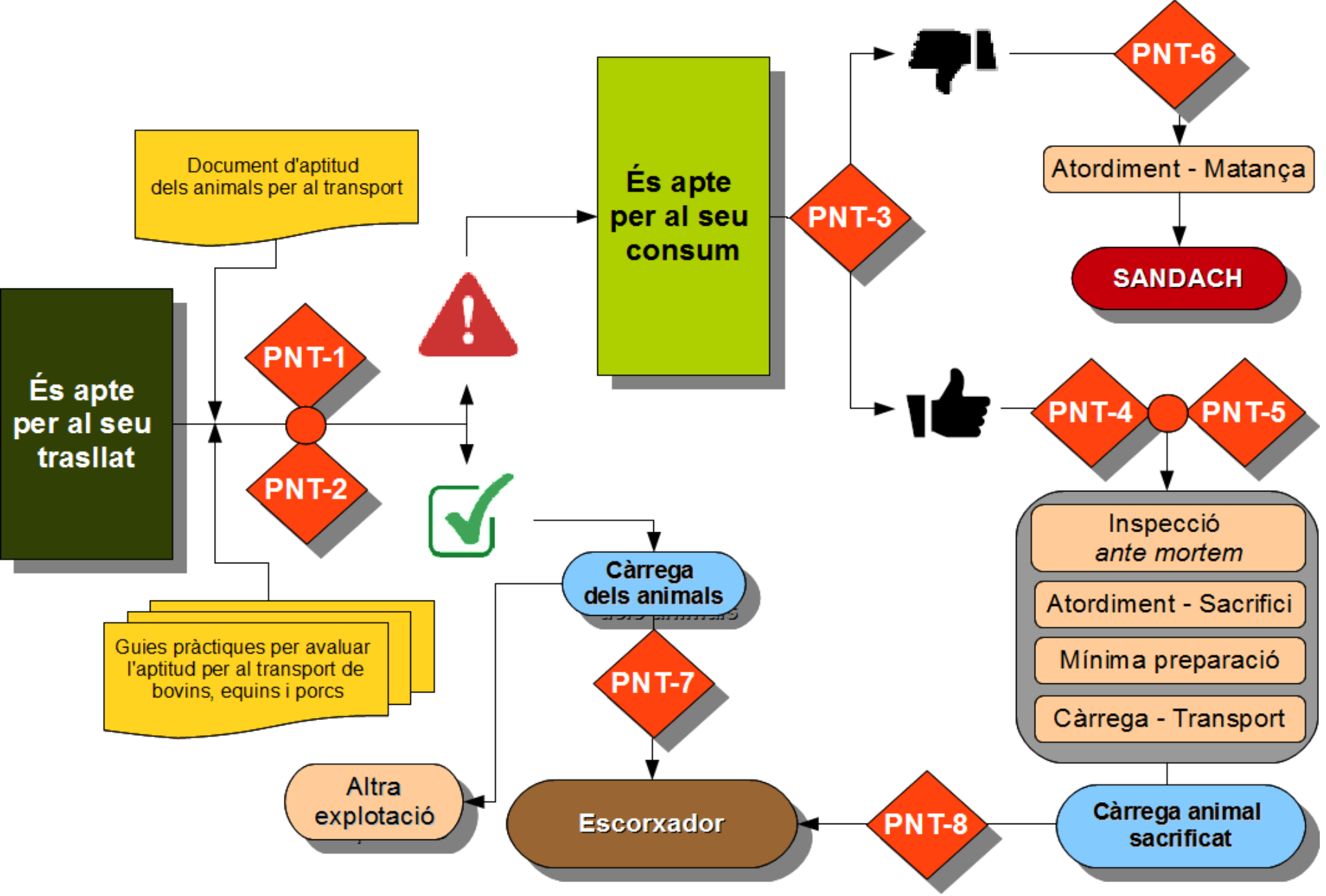
Document d'aptitud dels animals per al transport
És apte per al seu trasllat
PNT-1
PNT-2
Guies pràctiques per avaluar l'aptitud per al transport de bovins, equins i porcs
És apte per al seu consum
PNT-3
PNT-6
Atordiment - Matança
SANDACH
PNT-4
PNT-5
Inspecció ante mortem
Atordiment - Sacrifici
Mínima preparació
Càrrega - Transport
Càrrega animal sacrificat
PNT-8
Escorxador
PNT-7
Càrrega dels animals
Altra explotació

Document d'a

Objectiu

Guia general per a valorar l'aptitud dels animals per al transport

Document ratificat en Comissió Institucional el 25 novembre 2015

Animal apte per al transport

Aquell que està en condicions d'efectuar el viatge previst en condicions tals que no puguin resultar ferits o patir sofriments innecessaris

Document destinat a tots els operadors involucrats a qualsevol etapa del transport.

Ningú podrà transportar o permetre el transport d'animals de manera que es pugui causar lesions o patiment als animals.

Guia pràctica d'avaluació de l'aptitud per al transport

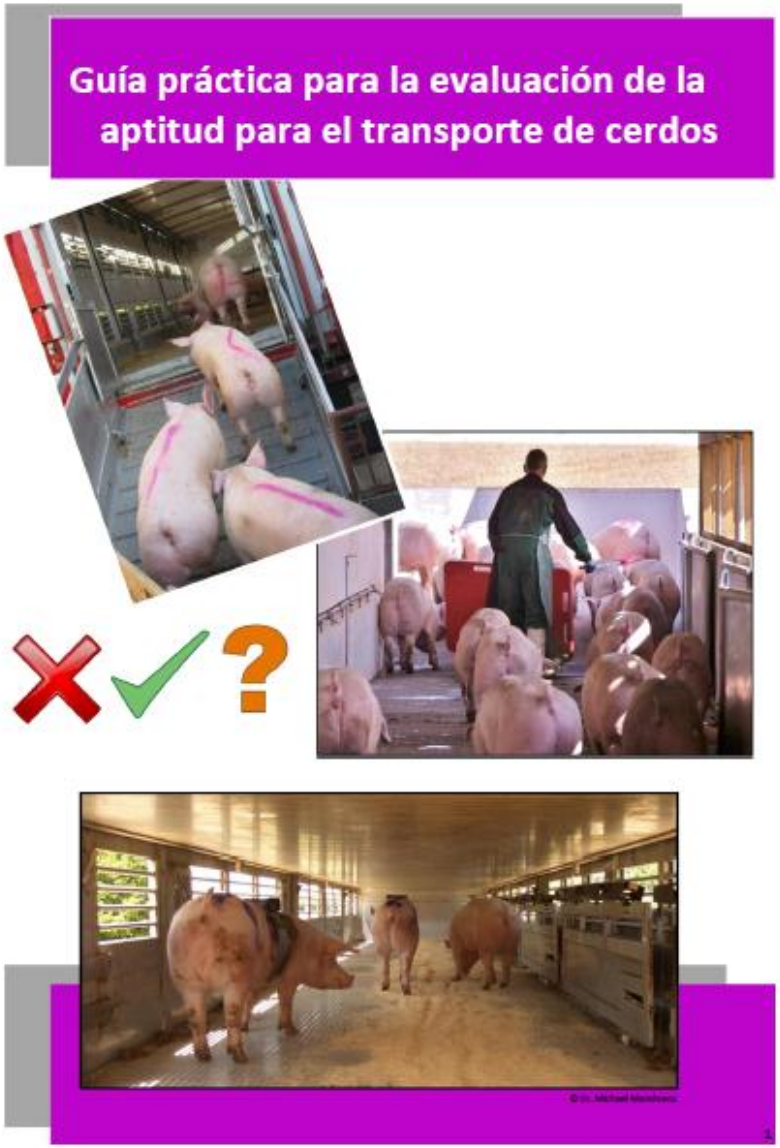

3) Prolapso (órgano que sobresale del cuerpo)

- Diferentes órganos pueden prolapsar, como el recto, la vagina y el útero. El último es, con diferencia, el caso más peligroso.
- Los órganos prolapsados pueden ser fácilmente dañados dando lugar a dolor y hemorragia profusa y, por lo tanto, estos animales no pueden ser transportados.

Prolapso rectal:

Esta condición afecta tanto a los machos como a las hembras y puede corregirse. El animal deberá aislarse para prevenir el riesgo de sangrado e infección secundaria.

Si el prolapso no puede corregirse, el animal no es apto para el transporte.

©bsl Schwarzenbek

Cerdo con prolapso rectal irreversible

Prolapso uterino:

El prolapso uterino en cerdas es irreversible y esta condición puede producir la muerte por hemorragia o infección generalizada.

Hembra con prolapso uterino

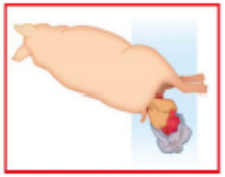

©FP

17

Procediment Normalitzat de Treball

①

Actuacions del titular de l'explotació en el transport dels animals a l'escorxador

Objectiu | Responsabilitat

- Valoració de l'aptitud de l'animal per efectuar el viatge previst
- Consideracions en el cas d'animals que presenten lesions o malalties lleus però el transport no preveu un sofriment o patiment innecessari
- Actuacions en cas de considerar animals com a no aptes per al transport
- Actuacions en cas de considerar els animals com a aptes per al transport amb condicions

RESPONSABLE → **Titular de l'Explotació**

Procediment

Animal apte per al transport → Càrrega i transport

Animal amb aptitud per al transport dubtosa → Comunicació - Assessorament veterinari/ària → *Declaració veterinària de reconeixement de l'aptitud per al transport*

Animal no apte per al transport → Comunicació veterinari/ària → Valoració Aptitud per al consum humà → Sacrifici d'urgència / Matança

Procediment Normalitzat de Treball

②

Actuacions del/la veterinari/ària de l'explotació per a la determinació de l'aptitud dels animals per al transport a l'escorxador

Objectiu | Responsabilitat

- Valoració de l'aptitud de l'animal per efectuar el viatge previst
- Criteris per a declarar un animal apte o no apte per al transport, d'acord amb el *Reglament (CE) núm. 1/2005*
- Consideracions en el cas d'animals que presenten lesions o malalties lleus i el titular de l'explotació té la voluntat de realitzar el trasllat dels animals a l'escorxador

RESPONSABLE → **Veterinari/ària**

Procediment

Animal apte per al transport → Càrrega i transport

Animal amb aptitud per al transport dubtosa

Declaració veterinària de reconeixement de l'aptitud per al transport

Animal no apte per al transport → Valoració Aptitud per al consum humà

- Sacrifici d'urgència
- Matança

Procediment Normalitzat de Treball

③

Actuacions del/la veterinari/ària de l'explotació per a la determinació de l'aptitud per al sacrifici d'urgència en l'explotació i posterior destinació a l'escorxador

Objectiu | Responsabilitat

- Valoració de l'aptitud per al sacrifici d'urgència en l'explotació i posterior destí a escorxador dels animals considerats no aptes per al transport **per raons de benestar animal**

RESPONSABLE → **Veterinari/ària**

Mesures de control

¡¡Necesaria inspección ante mortem!!

Procediment

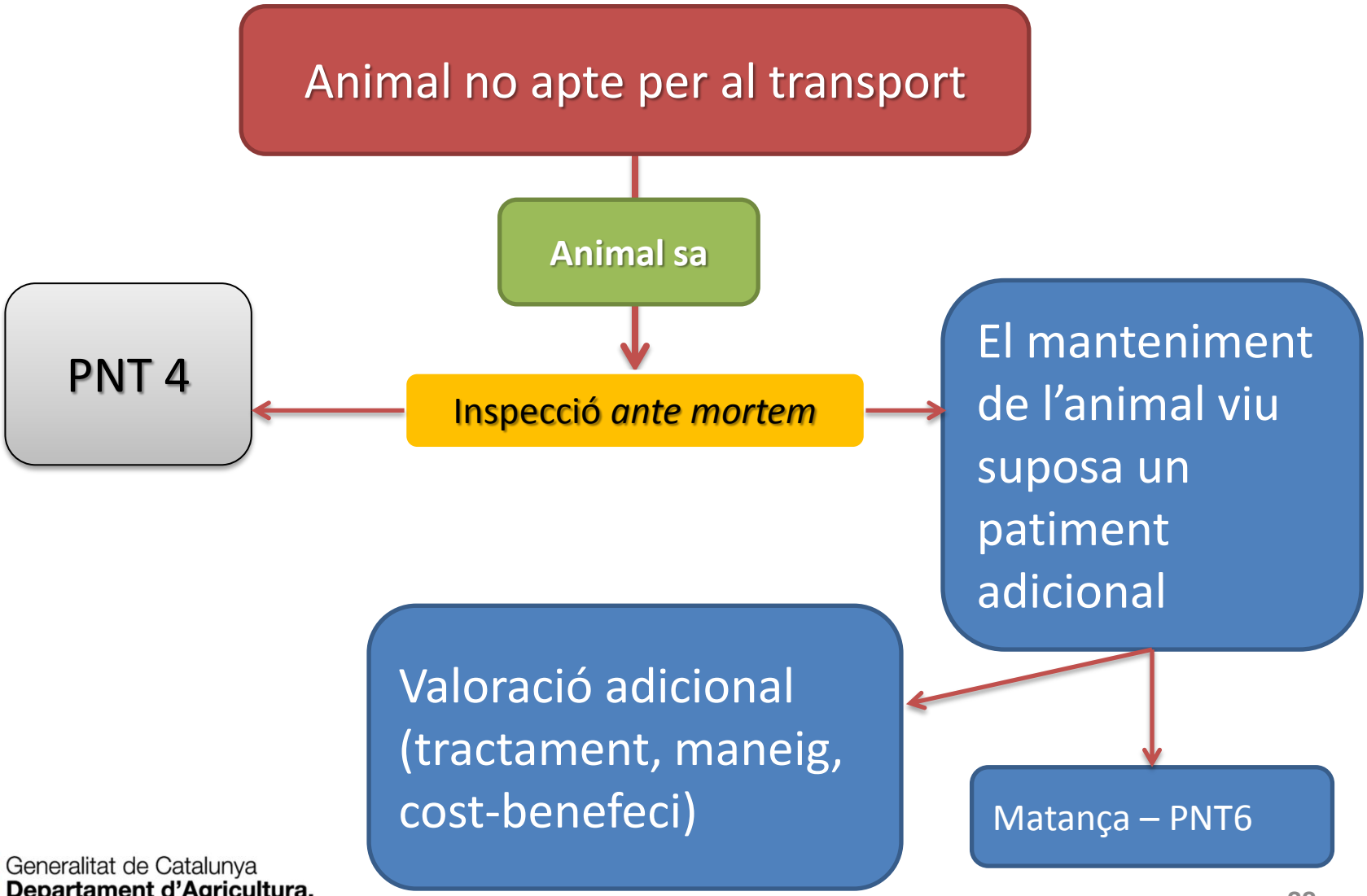

Procediment Normalitzat de Treball

④

Actuacions del/la veterinari/a en cas de sacrifici d'urgència en l'explotació i posterior destinació a l'escorxador

Objectiu | Responsabilitat

- Instruccions per tal que el veterinari de l'explotació **assessori** el sacrifici d'urgència dels animals considerant que es declaren no aptes per al seu transport

- Consideracions per avaluar el sacrifici per al consum humà, així com les feines posteriors de preparació i transport fins a l'escorxador de destí

RESPONSABLE → **Veterinari/ària**

Procediment

Inspecció *ante mortem* de l'animal per tal de determinar la seva aptitud per al sacrifici d'urgència.

- Control documental
- Identificació animal
- Neteja dels animals
- Estat sanitari
- Determinació de constants vitals

Procediment

Desfavorable → Matança – PNT6

Favorable → El/la veterinari/ària **supervisarà** les operacions d'atordiment i sacrifici de l'animal.

- El personal disposa del nivell de competència adequat
- La manipulació és adequada sense causar dolor o patiment addicional
- Verifica que no es realitza cap manipulació ni preparació de la canal (excepte les permeses)
- Verifica les condicions del transport

Procediment

Declaració del/la veterinari/a per al sacrifici d'urgència en l'explotació

En aquest document cal fer constar:

- Identificació animal;
- Resultat favorable de la inspecció *ante mortem*;
- Data i hora del sacrifici d'urgència;
- Motiu del sacrifici d'urgència;
- Naturalesa del tractament que, en el seu cas, s'hagi administrat a l'animal.
- Condicions de recollida de sang

Procediment Normalitzat de Treball

5

Actuacions del personal de l'explotació durant les operacions de sacrifici dels animals declarats aptes per al sacrifici d'urgència en l'explotació i posterior destinació a l'escorxador

Objectiu | Responsabilitat

- Actuacions que el personal de l'explotació ha de complir per tal de garantir les condicions de benestar animal i de higiene establertes en la legislació durant les operacions de sacrifici dels animals

- Les actuacions són supervisades pel veterinari/ària de l'explotació

RESPONSABLE → Titular de l'explotació
Personal de l'explotació

Procediment d'actuació

Requisits per l'aprofitament de les carns d'animals no aptes per al transport, però aptes per al sacrifici d'urgència i posterior destinació a l'escorxador

- ❑ El/la titular de l'explotació comptarà amb l'acceptació per part de l'operador de l'escorxador per al sacrifici de l'animal a l'explotació i trasllat de la canal.
- ❑ Caldrà establir contacte amb la suficient antelació per a una correcta planificació en la manipulació de l'animal.

Inspecció *ante mortem*

El personal disposa del nivell de competència adequat

Disposa d'instal·lacions adequades per a portar a terme el sacrifici sense produir dolor, angoixa o patiment evitable

Procediment d'actuació

Subjecció

Els animals han d'estar correctament subjectats per atordir-los, i, que està expressament prohibit les manipulacions que provoquin lesions o dolor, i patiments innecessaris als animals

Atordiment

Per les seves condicions d'ús més àmplia a diverses espècies, i amb menys riscos pel personal, el mètode mecànic de pistola amb clavilla penetrant és el mètode més idoni

Porci

L'àrea concreta per la correcta aplicació és petita, i per les característiques anatòmiques, el cervell es troba en un pla més profund, i amb uns sinus molt desenvolupats. En marrans i porcs adults, disposen d'un pont ossi central que dificulta l'aplicació correcta de la pistola

En la línia mitja, d'1 a 2 cm per sobre del ulls en direcció a la cua

En marrans entre 3 a 4 cm per sobre dels ulls i desplaçat 0,5 cm a la dreta de la línia mitja, en direcció a la cua

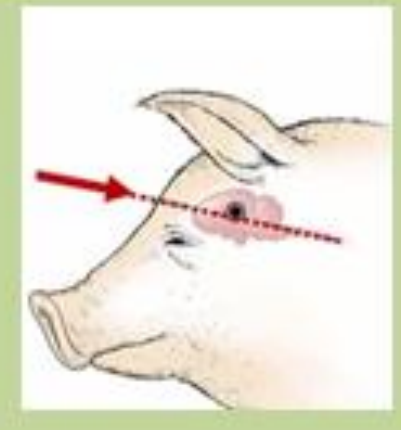

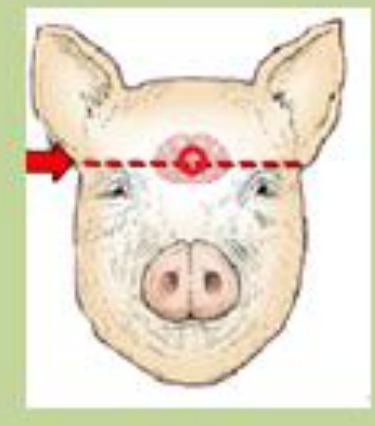

Procediment d'actuació

Monitorització de l'atordiment

Paràmetres de control	Signes de correcte atordiment
Postura	✓ Caiguda immediata i permanent
Respiració	✓ Apnea
Contraccions tòniques	✓ Presencia de contraccions tòniques
Reflexes corneal o palpebral	✓ Absència de reflex palpebral o corneal
To muscular	✓ Pèrdua de to muscular
Moviments oculars	✓ Ulls fixes
Vocalitzacions	✓ Absència de vocalitzacions

En cas que no s'arribi a un estat d'incosciència o insensibilitat suficient, serà necessari un **reatordiment.**

Procediment d'actuació

Dessagnat

- De forma higiènica
- Garantir la inconsciència fins la mort

Paràmetres de control	Signes d'inconsciència i insensibilitat durant el dessagnat
Moviments del cos	✓ Absència de moviments corporals com a resposta a la incisió
To muscular	✓ Pèrdua de to muscular
Respiració	✓ Apnea
Moviments oculars	✓ Ulls fixes
Reflexes palpebral o corneal	✓ Absència de reflex corneal o palpebral
Parpelleig	✓ Absència de parpelleig espontani

Procediment d'actuació

Preparació mínima de la canal

- Prèviament es comprova la falta de signes de vida
- No es realitzarà cap preparació de la canal sobre el terreny, amb excepció de l'estómac i dels intestins si es preveu que el temps de transport entre l'explotació i l'escorxador de destinació és superior a 45 minuts
- Es podrà permetre l'obertura d'un màxim de 15 cm en zona abdominal per afavorir la distensió de les vísceres i evitar el trencament de les mateixes

Procediment d'actuació

Condicions de transport

- Abans d'introduir l'animal sacrificat, el contenidor o mitjà de transport ha d'estar net i desinfectat.
- Entre el sacrifici i el l'inici de la preparació de la canal no han de transcórrer més de 3 hores.
- La temperatura del contenidor ha de ser igual o inferior a 4ºC, excepte si < 2 hores de transport o temperatura ambient <7ºC
- Tant la sang com l'estomac i els intestins (en cas d'extracció), s'han de transportar en condicions de refrigeració.
- Transportista ha de conservar el registre de la temperatura

Procediment d'actuació

Documentació

Declaració del/la veterinari/a per al d'urgència en l'exp

Declaració del /la titular de l'explotació per al sacrifici d'urgència en l'explotació

- ICA
- Documents d'identificació dels animals

Procediment Normalitzat de Treball

⑥

Actuacions del personal de l'explotació durant les operacions de matança dels animals que no són destinats al sacrifici per a consum humà

Objectiu | Responsabilitat

- Actuacions que el personal de l'explotació ha de complir per tal de garantir les condicions de benestar animal durant les **operacions de matança** dels animals considerats no aptes per al transport i no aptes per al consum humà

RESPONSABLE → **Titular de l'explotació**
Personal de l'explotació

Procediment d'actuació

Requisits per la matança dels animals no aptes per al transport ni aptes per al sacrifici d'urgència per a consum humà

El veterinari de l'explotació considera no apte per al transport, i no aptes per al consum humà després de realitzar inspecció *ante mortem*

El personal disposa del nivell de competència adequat

Disposa d'instal·lacions adequades per a portar a terme la matança sense produir dolor, angoixa o patiment evitable

Procediment d'actuació

Subjecció

Els animals han d'estar correctament subjectats per atordir-los, i, que està expressament prohibit les manipulacions que provoquin lesions o dolor, i patiments innecessaris als animals

Atordiment

- Pistola de clavilla penetrant seguit amb rematada (*Pithing*)
- Injecció letal

Procediment d'actuació

Atordiment

- Pistola de clavilla penetrant seguit amb **rematada (*Pithing*)**

Destrucció del teixit nerviós

No s'allibera material infecciós

No hi ha moviments involuntaris posteriors a l'atordiment

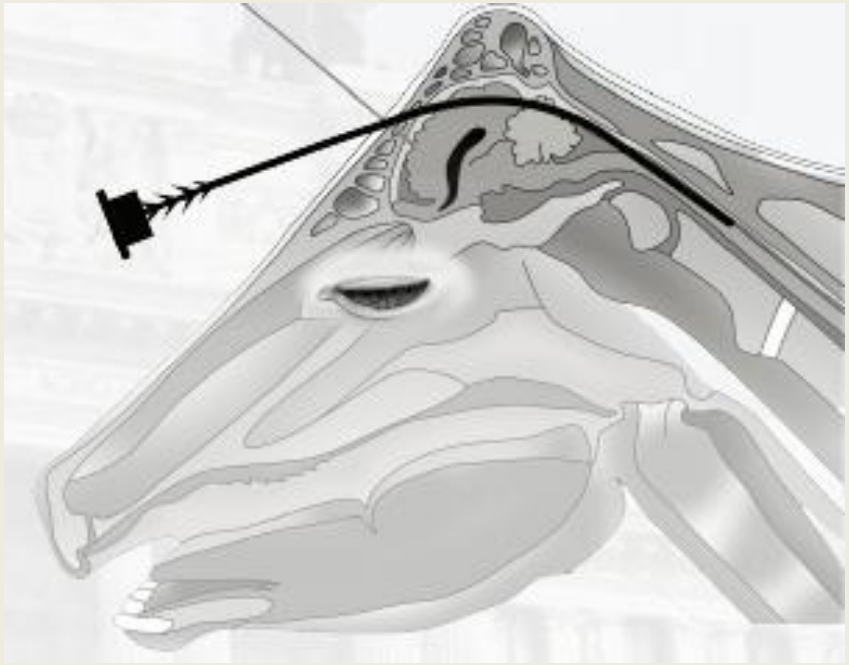

Procediment d'actuació

Atordiment

- Injecció letal

Aplicació només per part del veterinari

Preferentment via intravenosa

Determinats productes estan prohibits en animals no sedats

Procediment d'actuació

Monitorització de signes de mort o d'absència de vida

Signes d'absència de vida

- Manca de moviment respiratori
- Dilatació pupil·lar i envidrament dels ulls , absència de reflexos
- Pèrdua de color de les mucoses
- Pèrdua de pols i batec cardíac
- Pèrdua de resposta a estímuls dolorosos
- Pèrdua de tensió muscular i llengua fixa

Procediment Normalitzat de Treball

Actuacions del Servei Veterinari Oficial de l'Escorxador davant l'arribada d'animals a l'escorxador i l'avaluació de la seva aptitud per al transport

Objectiu | Responsabilitat

- Actuacions que el Veterinari Oficial d'Escorxador ha de realitzar davant l'arribada d'animals i l'avaluació de la seva aptitud per al transport (animals no aptes pel transport o aptes amb condicions)

RESPONSABLE → **SVOE**

Sens perjudici de les responsabilitats i obligacions del/la titular i veterinari/ària de l'explotació, del transportista i de l'operador de l'escorxador

CONCLUSIONS

- En les actes rutinàries es segueixen detectant molts problemes d'aptitud pel transport, mortalitat i animals amb maltractaments.

- Cal aplicar per part de tots els agents implicats (explotacions, transportistes i escorxadors) per mesures correctores per evitar que es segueixin produint aquests incompliments.

- Tots els animals que no siguin aptes pel transport:
  - Matança a explotació i destrucció
  - Sacrifici a explotació i transport de l'animal mort a escorxador

- Donat que ja s'han aprovat els PNTs a partir de la seva aplicació es podrà sancionar tots els incompliments referents a aptitud per al transport.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

agricultura.gencat.cat